

Правління Національного банку України

Лист від 07.02.2019 р. №57-0007/7109

Про виконання вимог законів України

Відповідно до норм Закону України "Про валюту і валютні операції" від 21 червня 2018 року N 2473-VIII (далі - Закон N 2473), який вводиться в дію 07.02.2019, нерезидентам гарантуються усі права, надані резидентам у сфері здійснення валютних операцій, у тому числі право відкривати рахунки в українських фінансових установах та здійснювати через такі рахунки валютні операції з урахуванням обмежень, визначених цим Законом та іншими законами України.

Також, Законом України "Про внесення змін до деяких законів України щодо сприяння залученню іноземних інвестицій" від 15 травня 2018 року N 2418-VIII (далі - Закон N 2418) були внесені зміни, зокрема, до статті 6 Закону України "Про платіжні системи та переказ коштів в Україні", згідно з якими юридичні особи - нерезиденти набули право відкривати рахунки в банках України.

На виконання вимог Закону N 2473 і Закону N 2418 Національний банк України підготував відповідні зміни до нормативно-правових актів, зокрема, проект постанови Правління Національного банку України "Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України", який містить проект Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів (далі - проект Інструкції)¹.

¹ проект Інструкції є регуляторним нормативно-правовим актом Національного банку України та наразі проходить погодження з органами державної влади;

До набрання чинності відповідними змінами до нормативно-правового акта Національного банку України, що регулює питання відкриття/закриття рахунків клієнтам, банкам у своїй діяльності рекомендуємо керуватися таким.

I. Банк відкриває поточний рахунок юридичній особі - нерезиденту, яка не має рахунку в цьому банку, на підставі таких документів:

1) заяви про відкриття поточного рахунку (використовується форма Заяви про відкриття поточного рахунку, наведена у Додатку 2 до Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах²). У заяві в рядку "Додаткова інформація" обов'язково зазначається мета відкриття рахунку (для здійснення інвестицій в Україну, для здійснення підприємницької діяльності в Україні, для проведення операцій без здійснення підприємницької діяльності в Україні);

² затвердженої постановою Правління Національного банку України від 12.11.2003 N 492.

2) копії легалізованого або засвідченого шляхом проставлення апостиля витягу з торговельного, банківського або судового реєстру / реєстраційного посвідчення місцевого органу влади іноземної держави про реєстрацію юридичної особи / документа, що

свідчить про реєстрацію юридичної особи відповідно до законодавства країни її місцезнаходження, засвідченої в установленому законодавством України порядку;

3) копії легалізованої або засвідченої шляхом проставлення апостиля довіреності на ім'я особи, яка має право відкривати рахунок / документа, що підтверджує повноваження особи, яка має право відкривати рахунок без довіреності, засвідченої в установленому законодавством України порядку. У разі видачі юридичною особою - нерезидентом такої довіреності на території України подається копія цієї довіреності, засвідченої в установленому законодавством України порядку;

4) копії документа, що підтверджує взяття юридичної особи - нерезидента на облік у відповідному контролюючому органі як платника єдиного внеску, у разі якщо юридична особа - нерезидент використовує найману працю і відповідно до законодавства України є платником єдиного внеску.

Банк відкриває кореспондентський рахунок:

банку - резиденту України, філії іноземного банку на підставі таких документів:

- 1) заяви про відкриття кореспондентського рахунку;
- 2) копії банківської ліцензії, засвідченої в установленому законодавством України порядку;

банку - нерезиденту України (крім центральних банків іноземних країн та кореспондентських рахунків Європейського банку реконструкції та розвитку (далі - ЄБРР)) на підставі таких документів:

- 1) заяви про відкриття рахунку;
- 2) копії легалізованого або засвідченого шляхом проставлення апостиля витягу з банківського реєстру, засвідченої в установленому законодавством України порядку;
- 3) копії легалізованої та засвідченої в установленому порядку ліцензії Центрального банку країни (якщо це передбачено законодавством країни);
- 4) копії легалізованого та засвідченого в установленому порядку статуту банку (якщо це передбачено законодавством країни) або іншого документа відповідно до законодавства країни реєстрації банку;

ЄБРР і центральним банкам іноземних країн на підставі документів (копій документів, засвідчених в установленому порядку), які дають змогу банку ідентифікувати таку фінансову установу та заяви про відкриття рахунку;

Відкриття кореспондентських рахунків здійснюється шляхом встановлення між банками кореспондентських відносин на підставі відповідного договору (угоди).

Банки відкривають рахунки юридичним особам - нерезидентам та представництвам юридичних осіб - нерезидентів в Україні (у тому числі представництву іноземного інвестора за угодою про розподіл продукції на території України) за умови подання копії документа про взяття їх на облік у контролюючому органі. Ця вимога не застосовується під час відкриття рахунків іноземних інвесторів (фізичних і юридичних осіб, банків),

номінальних утримувачів та кореспондентських рахунків, які відкриваються банкам-нерезидентам в банках України.

II. Під час відкриття нових рахунків клієнтам (як резидентам, так і нерезидентам) подання в банк картки із зразками підписів, засвідчених нотаріально, не вимагається. Перелік осіб, які відповідно до законодавства України мають право розпоряджатись рахунком клієнта, та документи, що підтверджують повноваження цих осіб, подаються/надсилаються до банку в паперовій/електронній формі (засобами інформаційних, телекомунікаційних, інформаційно-телекомунікаційних систем) у порядку, визначеному внутрішніми документами банку.

До банку подається/надсилається оновлений перелік розпорядників рахунком та документи, що підтверджують їх повноваження, у разі зміни або доповнення осіб, які відповідно до законодавства України мають право розпоряджатись рахунком клієнта банку.

Цей перелік може надаватись клієнтом у довільній формі, якщо банк не передбачив інше своїми внутрішніми документами, що регламентують порядок відкриття рахунків.

При цьому банки під час ідентифікації і верифікації осіб, які мають право розпоряджатись рахунком, встановлюють їх ідентифікаційні дані та перевіряють їх повноваження щодо права підписування розрахункових документів.

Положення Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 12.11.2003 N 492, до внесення відповідних змін діють у частині, що не суперечить чинному законодавству України та нормативно-правовим актам Національного банку України, прийнятим на виконання вимог Закону N 2473.

III. Банк зобов'язаний надіслати повідомлення до відповідного контролюючого органу про відкриття або закриття рахунку платника податків клієнта банку та проводити видаткові операції за рахунком такого клієнта в порядку, визначеному статтею 69 глави 6 розділу II Податкового кодексу України.

IV. Окремо зауважуємо, що відповідно до вимог, передбачених статтею 6 Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення" та Положенням про здійснення банками фінансового моніторингу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 26.06.2015 N 417, банк як суб'єкт первинного фінансового моніторингу зобов'язаний здійснювати ідентифікацію, верифікацію клієнта (представника клієнта), вивчення клієнта та уточнення інформації про клієнта у випадках, встановлених законом, забезпечувати у своїй діяльності управління ризиками та розробляти критерії ризиків, виявляти відповідно до внутрішніх документів з питань фінансового моніторингу факт належності клієнта або особи, що діє від його імені, до національних, іноземних публічних діячів та діячів, що виконують політичні функції в міжнародних організаціях, їх близьких осіб або пов'язаних з ними осіб тощо, а також здійснювати аналіз фінансових операцій клієнтів з використанням ризик-орієнтованих підходів.

Заступник Голови С. В. Холод